

JUBILEUM DVACETILETÉ PRÁCE

Obec Třemošná, vzdálená asi 1 ½ hodiny cesty od Plzně, slaví v těchto dnech tiché, ale významné jubileum hospodářské svých rodáků, bratří Mráčků, jimž děkuje za dobrý zvuk svého jména, a to nejen v celé zemi, nýbrž i v celé cizině jak evropské, tak i za mořem. Tak jako mistr Brožík zajistil Třemošné, jakožto svému rodišti, čestné místo v dějinách umění, tak rodáci třemošenští, bratři Mráčkové, zařadili rodiště svoje mezi významné činitele našeho života národohospodářského.

Jméno obce Třemošná připomíná se jako majetek proboštství mělnického poprvé roku 1023. Během půldruhého století prodělala Třemošná mnoho změn. Již roku 1295 prodává ji probošt mělnický klášteru plasskému současně se Sencem. Brzy však vzniká o Třemošnou spor, jehož ukončení jest vrácení Třemošné klášterem plasským mělnickému proboštství, ovšem že za peněžitou náhradu. To stalo se roku 1317. Čtyři roky nato dává probošt mělnický ves Třemošnou s 32 lány polí v emfyteutické držení rychtáři Vojslavu z Roudné a ostatním svým poddaným v Třemošné usedlým. Tento stav trval až do roku 1415, kdy král Václav dává ves Třemošnou zapsati jakožto majetek proboštství mělnického, tedy majetek církevní, podřízený komoře královské Petru z Chrástu a jeho dědicům za 400 kop grošů. Roku 1420 zapisuje ji témuž pánovi znovu král Zikmund. V druhé polovici 15. století přechází konečně Třemošná v držení hrabat z Kolovratů, kteří třemošenskému obyvatelstvu dávají v roce 1499 právo stěhovati se pod jiné pány.

Co bylo příčinou těchto změn nevíme. Snad již tehdy byla Třemošná hodnocena pro svoje bohatství různých materiálů, hodících se výborně pro výrobu zboží kameninového. Jisto jest však tolik, že poklady svými slula Třemošná dávno již doma, tak i v cizině, o čemž nejpresvědčivěji mluví skutečnost, že v letech 1870 byla to společnost belgická, která založila zde plavírnu kaolinu, z níž vzniká pozdější výroba kameninových rour pro kanalizace, výroba dlaždic a zboží kameninového. Svůj podnik prodala pak později belgická společnost jednotlivci, a sice říšskému příslušníku panu Förstrovi, od něhož pak přešel do vlastnictví Západočeských kaolinových továren v Horní Bříze.

Rok 1909 jest důležitým mezníkem v národohospodářském vývoji Třemošné. Po nabytých zkušenostech, hlavně v továrnách říšskoněmeckých, kladou zde základy k malé dílně na výrobu kameninového zboží rodáci třemošenští, bratří Mráčkové. Deset pilných rukou bratrů Mráčků chápe se práce, aby uživilí sebe, rodiče i ostatní sourozence. Začínají v dílničce malé, bez jediného stroje, bez peněz.... jediným provozovacím kapitálem jsou jejich dovedné ruce, píle, šetrnost a vytrvalost. Kapitál tento však přináší úroky nejlepších. Jím budují si pilní Mráčkové vlastní štěstí svoje v podnikání a již tento rok nato rozšiřují svoji dílničku. Koupili tehdy starší stroj na přípravu materiálu, který si dříve musili ručně připravovati a pak malý, starý parní stroj. Veseleji bylo od té chvíle v dílně. Rychleji a lehčeji se pracovalo a vyrábělo, a snáze se také dodávalo hotové zboží, jehož obliba rostla a objednávky se množily. Hodnotou svých výrobků a reálností podnikatelů pak závod vzrůstá nezadržitelným tempem. V roce založení pracuje samotných 5 bratrů Mráčků, rok nato přibrání jsou tři zaměstnanci.

V roce 1911 zvyšuje se počet těchto na 10, v roce 1913 jest zaměstnanců 18, roku 1924 zaměstnávají bratři Mráčkové 81 zaměstnanců a v jubilejním roce 1929 dosáhl počet v závodě zaměstnaných cifry 150. Z malé dílny stává se továrna, pro niž v roce 1913 jest postavena moderní budova a pořízeny nejnovější stroje na výrobu kameninového zboží s parním pohonem o 100 koňských silách, kde započato s prací v březnu roku 1914.

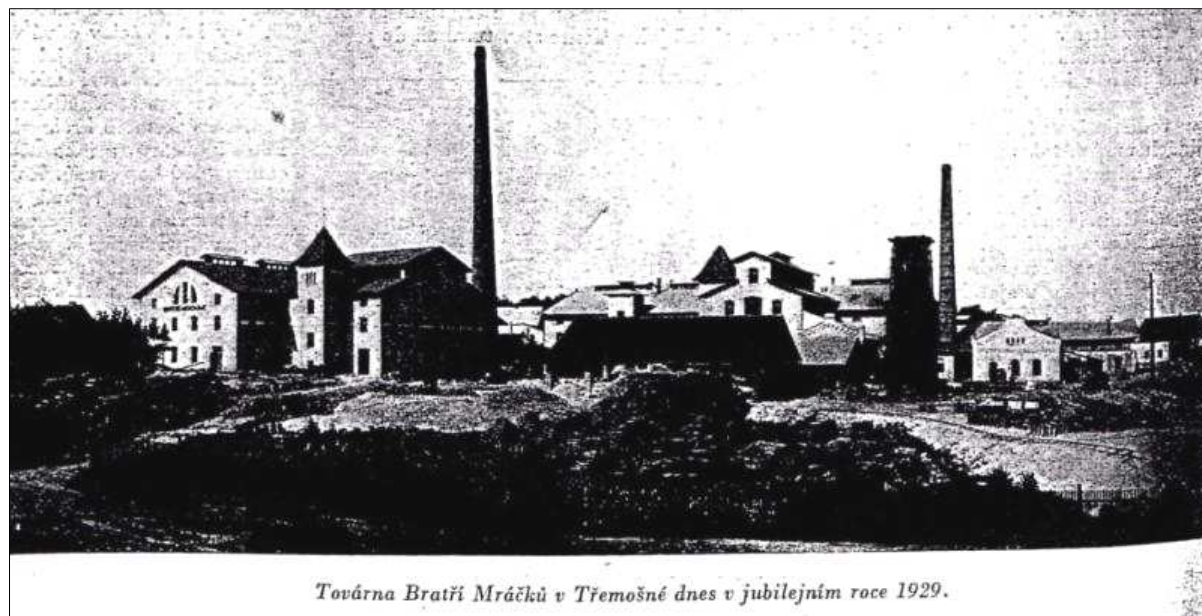
Vzrůst podniku jest více než úctyhodný. Bohužel však pravidelný rozvoj továrny byl přerušen téměř úplně válkou, kdy všichni bratři Mráčkové a také zaměstnanci odcházejí z Třemošné za svojí povinností vojenskou. Téměř rok je v dílnách smutno a pusto. Teprve v roce 1915 jest tehdejším ministerstvem války osvobozen malý počet dělnictva. Závod jest opětně uveden částečně do provozu a vyrábí se kameninové zboží, výhradně pro účely vojenské. Leč ani válka nezlomila vůli a odhodlanost bratří Mráčků. Třebaže vyčerpaní útrapami válečnými, ujímají se po šťastném návratu s novou chutí a vytrvalostí svého podniku, aby nahradili ztrátu let válečných a již roku 1919 soustředí veškeré snahy svoje na zlepšení výroby kameninového zboží pro kanalizace a chemický průmysl i tuhových a šamotových tavicích kelímků na tavení kovů, již v roce 1915 zavedených.

Zřízena vlastní tovární vlečka v délce 800 metrů, elektrické osvětlení, doly na hlíny k výrobě kameninového zboží i vlastní vodárna. V roce 1926 rozšířen podnik o další část objektu s pecemi na pálení kameninového zboží a v roce 1928 přikročeno k postavení moderní budovy s pecemi a výrobny, kterýžto objekt právě ve dvacetiletí trvání podniku uvádí se v chod.

O kvalitě výrobků třemošenských svědčí okolnost, že podnik bratří Mráčků obdržel na mezinárodní výstavě stavebního průmyslu v Lipsku v roce 1913 čestný diplom a na mezinárodní výstavě slévárenského průmyslu v Paříži v roce 1927 stříbrnou medaili.

Zboží továrny Bratří Mráčkové stává se den ze dne rozšířenějším a hledanějším. Poptávka po něm a možnost rozšíření jeho odbytiště, které dnes zahrnuje Polsko, Rakousko, Rumunsko a Jugoslávii, a co se tuhových a šamotových kelímků týče, všechny státy evropské i zámořské, spolu s podnikavostí jubilatů, jsou zárukou netušeného rozvoje třemošenského průmyslu kameninového.

Třemošná při příštím jubileu bratří Mráčků bude jistě slout jako nejprůmyslovější obec keramická nejen v Československu, ale i daleko a široko za hranicemi.

Továrna Bratří Mráčků v Třemošné dnes v jubilejním roce 1929.